

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมุ่งเน้นประเด็นในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ในการศึกษาการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ดำเนินการวิจัย ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อมจำนวน 16 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม 1 คน กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 8 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 21 คน รวมทั้งสิ้น 49 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group discussion) โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาลักษณะและอภิปรายผล ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยและอภิปรายผล ได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สรุปได้ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาวิจัย ทั้ง 6 ด้านตามกรอบการประเมินความพร้อมจากนโยบายของรัฐบาล อันได้แก่

1. ประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษา

2. แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ และรูปแบบการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. การจัดองค์กรและการบริหารงานบุคคล

4. วิธีการบริหารและการจัดการศึกษา

5. สัดส่วนการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา

6. ความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ประสบการณ์และการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ้อมได้สนับสนุนงบประมาณและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนในพื้นที่ทั้ง 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านท่าเกวียนและโรงเรียนหนองไคร้ ซึ่งการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ผ่านมานั้น สนับสนุนทั้งเรื่องงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนจัดซื้อคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา จัดจ้างบุคลากรดูแลนักเรียนอนุบาลในโรงเรียน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมทำกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ของทางโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ร่วมกับโรงเรียนจัดการเรียนภาคฤดูร้อนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองในช่วงโรงเรียนปิดภาคเรียนจัดโครงการนักเรียน 1 คนต่อ 1 อาชีพ เพื่อปูพื้นฐานอาชีพให้แก่นักเรียนตั้งแต่เยาว์วัยจัดซื้อตำราเรียนให้นักเรียน สร้างห้องปฏิบัติการภาษาต่างประเทศและการก่อสร้างขยายอาคารเรียน

ในด้านการศึกษาทางองค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายทางด้านนี้อย่างเด่นชัด รวมทั้งการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการซ่อมแซมอาคารเรียน การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอน ที่ผ่านมามีได้สนับสนุนครุภัณฑ์ให้กับทางโรงเรียนหนองไคร้ ทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ในห้องเรียน จำนวน 30 เครื่อง และอุปกรณ์ในห้อง Sound Lab เพื่อให้นักเรียนและเยาวชนในท้องถิ่นได้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะส่งเสริมให้เยาวชนท้องถิ่นได้เรียนรู้อย่างน้อย 2 ภาษา เพื่อประโยชน์ในการทำงานนอกจากนี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลยังได้สนับสนุนโทรทัศน์วงจรปิด เพื่อการเรียนการสอนทางไกลให้โรงเรียนนอกจากนี้ยังได้สนับสนุนการปรับปรุงสนามกีฬา ด้านโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลยังเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยได้สนับสนุนด้านบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดสรรงบประมาณในการจัด

จ้างครูจำนวน 2 คน โดยสนับสนุนให้จ้างครูจบปริญญาตรี คนหนึ่งเป็นครูอนุบาลปฐมวัยและอีกคนหนึ่งเป็นผู้ช่วยครูอนุบาลปฐมวัยอีกคนหนึ่ง โดยงบประมาณในปี 2548 ได้จัดจ้างครูจำนวน 4 คน ให้การสนับสนุนโรงเรียนละ 2 คน ส่วนนักเรียนก็ให้การสนับสนุนเรื่องทุนการศึกษา และงบประมาณสนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน ได้แก่ การทัศนศึกษา ว่ายน้ำ และ กีฬาต่าง ๆ เป็นต้น

2. แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็น ถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ และรูปแบบการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วน - ตำบลหนองจ่อมในการวางแผนนั้นจากการศึกษาวิจัยพบว่า ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เห็นได้ชัดคืองบประมาณ งบประมาณที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา เรื่องของบุคลากร ด้านการศึกษา ซึ่งขณะนี้อค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดตั้งส่วนราชการ ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งมีบุคลากรรองรับการถ่ายโอนซึ่งเรียกส่วนงานนี้ว่าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในส่วนของตำบลหนองจ่อมได้ดำเนินการจ้างครูอัตราจ้างจำนวน 4 คน แบ่งเป็นโรงเรียนละ 2 คน จำนวน 2 โรงเรียน แต่เนื่องจากนโยบายในการถ่ายโอนยังไม่ชัดเจนการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ จึงยังไม่ชัดเจน และไม่เป็นรูปธรรม

ในส่วนของผู้นำชุมชน ท่านนี้ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลหนองจ่อม มีความเห็นด้วยกับการถ่ายโอน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมายังองค์กรท้องถิ่น ทั้งนี้อยากเห็นการพัฒนาการศึกษาที่มาจากความต้องการของท้องถิ่นอย่างจริงจัง และพัฒนาให้เป็นรูปธรรมที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ได้จริง แต่ทั้งนี้การถ่ายโอนนั้นต้องมีการเตรียมความพร้อม เนื่องจากประสบการณ์ในการบริหารจัดการองค์กรในด้านการศึกษานั้น องค์กรท้องถิ่นยังมีประสบการณ์น้อยรวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ ข้อมูล ข่าวสาร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มเติมให้องค์กรท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถมากขึ้น โดยการมีส่วนร่วมกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาอย่างเช่น ครูอาจารย์ในท้องถิ่น เข้ามาร่วมวางแผน กำหนดยุทธศาสตร์กันอย่างจริงจัง เพื่อให้แผนการพัฒนานั้นตอบสนองและเป็นประโยชน์ อย่างตรงความต้องการกับชุมชนท้องถิ่นโดยรวม และเนื่องจากนโยบายในการ โอนถ่ายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่องค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นยังมีนโยบายที่ไม่ชัดเจนและแน่นอน ส่งผลทำให้การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมนั้นยังไม่เป็นรูปธรรม ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้พิจารณาร่วมกันอย่างจริงจังแต่ทางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็เริ่มมีการพิจารณาร่วมกัน ในเบื้องต้นในการวางแผนการดำเนินงานและกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อรองรับการถ่ายโอนอำนาจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกัน

3. การจัดองค์การและการบริหารงานบุคคล

การเตรียมความพร้อมในการจัดการองค์กรและการบริหารงานบุคคลนั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ้อม ได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านนี้ในระดับหนึ่ง โดยได้จัดตั้งส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นฝ่ายดูแลงานด้านการศึกษาและงานส่งเสริมวัฒนธรรม ในการรองรับการถ่ายโอนการศึกษาและดูแลงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของชุมชนโดยมีนักวิชาการการศึกษาที่เพิ่งได้รับการบรรจุเข้ามาทำงาน 1 ตำแหน่ง และยังไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีเพียงสมาชิกที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเท่านั้น เพราะนโยบายที่ยังไม่ชัดเจนของรัฐบาลทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่กล้าเสี่ยงที่จะจัดจ้างนักวิชาการด้านการศึกษาในตำแหน่งหัวหน้า แต่ขณะนี้ได้จัดตั้งให้มีนักวิชาการด้านการศึกษาขึ้นมา เพื่อศึกษาข้อมูลเตรียมความพร้อมรวมทั้งวางแผนงานด้านการพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น ให้มีการพัฒนาอย่างมีทิศทางและเป็นการเตรียมการขั้นพื้นฐานการเตรียมความพร้อมในเบื้องต้นซึ่งหากนโยบายของรัฐบาลในการถ่ายโอนชัดเจนจะมีการคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถดำรงตำแหน่งหัวหน้างานด้านการศึกษา เพื่อร่วมกับโรงเรียนในการกำหนดยุทธศาสตร์ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่นให้เป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม

การกำหนดแผนงานด้านการจัดการองค์กรและการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ในส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 4 คน ถ้ารวมกับครูอัตราจ้างที่เป็นครูที่เลี้ยงให้กับโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียน อีก 4 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ซึ่งตอนนี้มีนักวิชาการด้านการศึกษา 2 คน ที่องค์การบริหารส่วนตำบล จัดจ้างไว้นั้นในช่วงของการรอการถ่ายโอนก็กำลังทำแผนการศึกษา ซึ่งนอกจากเรื่องของการศึกษาแล้ว ยังต้องวางแผนในเรื่องกีฬา และวัฒนธรรมรวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งบุคลากรทั้งสี่คนนี้จะเป็บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษาที่จะเป็นกำลังสำคัญในการจัดระบบการจัดการองค์กรและการบริหารงานบุคคล

4. วิธีการบริหารและการจัดการศึกษา

เนื่องจากนโยบายรัฐที่ให้ชะลอการถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้กำหนดวิธีการบริหารจัดการ หากเพียงแต่มีการเตรียมความพร้อมในการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาดำเนินการวางแผน แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในตำแหน่งของนักวิชาการการศึกษา หากมีการถ่ายโอนทางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ้อม ต้องดำเนินการคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการกำหนดยุทธศาสตร์รวมทั้งการวางรูปแบบการบริหารจัดการที่มาจากท้องถิ่นและในส่วนของคณะกรรมการที่ปรึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ ในเบื้องต้นได้มี

การคัดสรรบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีความรู้ความสามารถขึ้นมา เพื่อเป็นที่ปรึกษาในด้านการเตรียมความพร้อมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปของ “คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ทั้งในส่วนของโรงเรียนบ้านท่าเกวียน และโรงเรียนหนองไคร้ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อให้เกิดความหลากหลายของบุคลากรที่จะมาเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาด้านการศึกษาของท้องถิ่นรวมทั้งวางแผนเตรียมความพร้อมการรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. สัดส่วนการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม ได้ตั้งงบประมาณสนับสนุนให้โรงเรียนในพื้นที่เพื่อใช้ในการเรียนการสอน โดยแบ่งการจัดสรรงบประมาณทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยสนับสนุนงบประมาณในการจัดการโครงสร้างพื้นฐานเรื่องสื่อต่าง ๆ ก็มีการสนับสนุนการจัดซื้อครุภัณฑ์ และให้การสนับสนุนการศึกษานอกระบบ

ปัจจุบันการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านศึกษานั้นมีน้อย เนื่องจากรายได้ที่ลดลงขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นในอีกหลาย ๆ ด้านอย่างเท่าเทียม แต่ในอนาคตจะมีการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนงานด้านศึกษามากขึ้น เนื่องจากการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของตำบลหนองจ่อมอยู่ในระดับค่อนข้างพร้อม ดังนั้น งบประมาณจึงทุ่มเทให้กับการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่นอกจากนั้น การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมของนักเรียน การสนับสนุนทุนการศึกษา อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนรวมทั้งบุคลากร ครูพี่เลี้ยงที่เข้าไปช่วยดูแลเด็กนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน และคาดว่าในอนาคตน่าจะมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านศึกษามากขึ้น แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นต้องขึ้นอยู่กับงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรและอุดหนุนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยประกอบกัน

6. ความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในประเด็นเรื่องของการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม ยังไม่ได้มีการสำรวจความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเป็นระบบและเป็นทางการ มีเพียงแต่การพูดคุยสอบถามอย่างไม่เป็นทางการจากการพูดคุยสอบถาม พบว่า ในส่วนของฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท่านัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชนต่าง ๆ ในส่วนของปกครอง

มีความเห็นด้วยกับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเห็นว่าการจัดการ โดยท้องถิ่นจะทำให้การพัฒนาด้านการศึกษาตอบสนองคนท้องถิ่นอย่างจริงจัง เนื่องจากคนที่กำหนดยุทธศาสตร์และกลไกการบริหารจัดการมาจากคนท้องถิ่นทั้งสิ้น ซึ่งต่างจากปัจจุบันที่ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่นถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องและไม่ตรงตามความต้องการของคนท้องถิ่นซึ่งจะสามารถพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่นนั้นได้อย่างเป็นระบบ

ในส่วนของการความคิดเห็นของประชาชนโดยทั่วไปที่มีต่อนโยบายการถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ในส่วนของประชาชนโดยทั่วไปและคณะกรรมการการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นด้วยและคิดว่าการศึกษานั้นควรกำหนดทิศทางและบริหารจัดการโดยคนท้องถิ่น เพราะคาดว่าจะสามารถจัดการได้ตรงตามความต้องการของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์กับท้องถิ่นอย่างสูงสุด แต่ในส่วนของครูอาจารย์ยังไม่เห็นด้วยกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากยังขาดความมั่นใจในความสามารถการบริหารงานด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและยังไม่เห็นวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงไม่มั่นใจว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถบริหารจัดการการศึกษาของท้องถิ่นได้ รวมทั้งยังไม่เห็นรูปแบบการบริหารจัดการที่จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งครู นักเรียนและชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดประสิทธิภาพความรู้ความสามารถ และบุคลากรด้านการศึกษาจึงยังไม่มั่นใจว่าหากถ่ายโอนมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วจะสามารถจัดการได้อย่างจริงจัง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ้อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาวิจัยพบว่า แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองจ้อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านบุคลากร ควรดำเนินการบรรจุบุคลากรด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรงและจัดทำแผนอัตรากำลังเพื่อบรรจุบุคลากรเข้ามารองรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของท้องถิ่น

2. แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการบริหารจัดการควรประกาศใช้แผนปฏิบัติการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็วและแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงระเบียบร่วมกันระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยควรให้หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นจัดอบรมสัมมนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในแนวทางการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานชัดเจนยิ่งขึ้น

3. แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรจัดตั้งงบประมาณในการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และได้หารือ ประสานงานร่วมกัน ในการหาแนวทางปฏิบัติในการขออนุญาตจากกรมต้นสังกัด

4. แนวทางในการพัฒนาความพร้อมด้านงบประมาณนั้น ควรปรับใช้มาตรการ เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี เช่น จัดทำแผนที่ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน ภาษีป้าย ตราข้อบังคับในการเรียกเก็บภาษีรายการใหม่ เช่น ภาษีประกอบกิจการร้านขายอาหาร ภาษีประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน เป็นต้น

5. แนวทางจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นโดยจัดการศึกษาได้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้ควรให้เด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคน ได้รับการศึกษา เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับมีโอกาสดำเนินการต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสนับสนุนการศึกษา และการฝึกอบรม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงแนวทางการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ตามเกณฑ์การประเมินของรัฐบาลส่วนกลางทั้ง 8 ข้อ ตามผลการศึกษาวิจัยซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการประเมินความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. แผนพัฒนาการศึกษาเชิงกลยุทธ์ที่มีความชัดเจนและปฏิบัติได้จริงทั้งกิจกรรมงบประมาณ และแผนการติดตามประเมินผลที่ครอบคลุมทุกภารกิจจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
2. เอกสารหลักฐานการสนับสนุนงบประมาณแก่สถานศึกษาในพื้นที่ระยะสามปีย้อนหลัง
3. การจัดให้มีคณะกรรมการด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การจัดให้มีโครงสร้างอัตรากำลังและบุคลากรทางการศึกษา
5. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับสถานศึกษา

6. การขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาในสังกัดอยู่แล้วในการทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำเพื่อสร้างความพร้อมและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

7. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในภารกิจและผลงานด้านการศึกษาหรือการมีส่วนร่วมการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับประชาชนในเขตท้องถิ่นที่ได้รับทราบ เพื่อสร้างการยอมรับและการสนับสนุนจากประชาชน

8. การสร้างความเชื่อมั่นในความพร้อมรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาในประเด็นอื่น ๆ ที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาและบุคลากรครู ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยนั้นสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา หรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา

องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้สนับสนุนบุคลากรขององค์กรบริหารส่วนตำบลไปช่วยการจัดการศึกษา ได้แก่ การจัดครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กให้ไปช่วยในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ให้แก่ โรงเรียนบ้านหนองไคร้ และโรงเรียนบ้านท่าเกวียน รวมทั้งสนับสนุนวัสดุทางการศึกษา ทุนการศึกษา และสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของเด็ก ๆ ในตำบล การมีส่วนร่วมควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันในรูปของประชาคมตำบล เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมนับตั้งแต่การกำหนดแนวทาง กำหนดโครงสร้างหลักสูตรและมีสิทธิเข้าไปตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณและร่วมประเมินครูในด้านการเรียนการสอนด้วยและ ผู้บริหารควรเปิดกว้างสำหรับประชาชนและผู้นำชุมชนในการจัดการศึกษาและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานของกระทรวงศึกษาธิการ (2545) เรื่องเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล และสอดคล้องกับ สฤษฎี มินตระ (2536 : 40) ที่ศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาเท่าที่ผ่านมาไม่สามารถยกระดับความเป็นอยู่คุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น เพราะการจัดการศึกษาปัจจุบันทำหน้าที่พัฒนาประเทศตามกระแสพัฒนาโลกเท่านั้น ไม่ได้ทำหน้าที่พัฒนาคนตามความหมายของการศึกษา เป็นแนวเดียวกันทั้งประเทศไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของชุมชนไม่สามารถตอบสนองชุมชน ผู้ศึกษาเสนอลดบทบาทการควบคุมลงสนับสนุนให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดการศึกษาเองโดยการกระจายอำนาจควรให้มีความหลากหลายตามความเป็นจริงของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชนเช่นเดียวกับ มัลเทนา เป็งจันทร์ (2544 : 57) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบล อำเภอสนทราย

จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการศึกษา รับทราบปัญหาและแก้ไขร่วมกัน และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนให้จัดสรรเงินอุดหนุนให้กับโรงเรียน นอกจากนี้ พงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล (อ้างใน มัชฌิมา เบ็ญจันทร, 2544 : 70) ยังได้ทำการวิจัยศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการศึกษาแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 9 โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 170 คน ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่รับรู้ เข้าใจสภาพปัญหา และแนวทางการจัดการศึกษา ในท้องถิ่นและสามารถระบุแหล่งของปัญหาส่วนใหญ่ มาจากผู้ปกครองยากจน รongลงมาโรงเรียน ยังขาดอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่ได้แสดงบทบาท ในการดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา แต่สิ่งที่ทำได้ในขณะนี้ส่วนใหญ่ เป็นการรณรงค์ให้เยาวชนอายุระหว่าง 3-14 ปี ได้มีโอกาสเข้าเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รongลงมาการติดตามข่าวสารการศึกษาจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ และประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้าน ได้เห็นความสำคัญของการศึกษา และจากการสัมภาษณ์องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ สามารถทำได้ขณะนี้คือการปรับปรุงบริเวณ โรงเรียนอาคารสถานที่ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งที่น่าทำได้คือ การออกข้อบังคับของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการศึกษาโดยเฉพาะในเรื่องของการส่งเสริมครู ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองโดยการจัดอบรม สัมมนา ศึกษาเพิ่มเติม และองค์การบริหาร ส่วนตำบลเห็นว่าหากยังไม่มีศักยภาพเพียงพอแต่ถ้าได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าสามารถดำเนินการได้

รูปแบบแนวทางความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผล ดังนี้ ให้แนวนโยบายการศึกษาแก่องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อรับทราบ และเข้าใจแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน เสริมบทบาทอำนาจหน้าที่เตรียมความพร้อมก่อน การดำเนินการจัดการศึกษา ให้หน่วยงานกลางเป็นตัวจุดคุณภาพการศึกษาจัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและโรงเรียนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร การจัด กระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านอย่างแท้จริง และนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์มีคุณภาพ อุทิศเวลาให้กับราชการ มากกว่าที่เป็นอยู่ มีดำเนินการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นให้เด็กเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ และรูปแบบการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ้อมในการวางแผนนั้นจากการศึกษาวิจัย พบว่า ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เห็นได้ชัดคือด้านงบประมาณ งบประมาณที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษายังไม่มีแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ และรูปแบบการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบอย่างชัดเจน เนื่องจากความไม่ชัดเจนในนโยบายรูปแบบการถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของส่วนกลางมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งรัฐบาลยังไม่มี ความชัดเจน ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างรอดูท่าทีและมีการเตรียมความพร้อมในระดับหนึ่ง ในการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถวางแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ยังไม่สามารถกำหนดยุทธศาสตร์และรูปธรรมที่ชัดเจนได้ ซึ่งต้องรอฟังแนวนโยบายจากส่วนกลางก่อน สืบเนื่องมาจากประกาศให้ชะลอการถ่ายโอนภารกิจการบริหารจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 31 มกราคม 2548 (รายละเอียดในภาคผนวก) ซึ่งการเตรียมพร้อมด้านนี้ยังไม่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมจึงไม่สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2545) เกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ว่ากรณีมีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์เพื่อเตรียมความพร้อมการจัดการศึกษาทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ้อมยังไม่พร้อมที่จะรับโอนอำนาจการจัดการศึกษาทำให้ไม่ได้จัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อรองรับการจัดการศึกษา

3. การจัดองค์การและการบริหารงานบุคคล

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ้อม ได้จัดตั้งส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อดูแลงานด้านการศึกษา และงานส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อรองรับการถ่ายโอนการศึกษา และดูแลงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของชุมชน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2545) เกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล คือมีการจัดโครงสร้างองค์กรภายในรองรับการบริหารจัดการศึกษา และยังไม่ได้จัดระบบการบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้รับโอนอำนาจการจัดการศึกษาทำให้ไม่มีการนำระบบการบริหารงานบุคคลมาใช้ และในส่วนของงานการศึกษาจำนวนบุคลากรมีน้อย ดังนั้นผู้วิจัย

คิดว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรเพิ่มจำนวนบุคลากรในส่วนของการศึกษาให้มากขึ้นทั้งนี้เพื่อจะได้เตรียมความพร้อมในการรับโอนการศึกษาให้มากขึ้นพร้อมทั้งสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านบริหารการศึกษาเพื่อจะทำให้งานการศึกษามีประสิทธิภาพ ดังที่แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2544 : 10) กล่าวถึงนโยบายด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาไว้ว่า วางแผนงานบุคคลเพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณา สรรหาบุคคล พร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานการพัฒนาคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับ สมโภช จันทรวงศ์ (2543, หน้า จ) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ชุมชนกับการกระจายอำนาจจัดการศึกษาพบว่า ลักษณะการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปถึงระดับชุมชนของโรงเรียนมีลักษณะการกระจายอำนาจไปสู่ชุมชน ผ่านตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการใน ทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา ดังที่อนุพล มานะสารวุฒิ (2543, หน้า ง - จ) ได้กล่าวไว้ว่า ควรนำปัญหาและความต้องการของชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ร่วมจัดกลุ่มการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ร่วมจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ส่วนครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านนี้ที่เท่ากันเป็นความสอดคล้องอย่างหนึ่งที่ต้องเป็นไปพร้อมกัน การนำองค์กรจึงเป็นหน้าที่หลักของครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนที่ต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งมาจากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8

4. วิธีการบริหารและการจัดการศึกษา

เนื่องจากนโยบายรัฐที่ให้ชะลอการถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้กำหนดวิธีการบริหารจัดการ หากแต่ได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาดำเนินการวางแผน แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในตำแหน่งของนักวิชาการศึกษาเพียงแต่หากมีการถ่ายโอนมานั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ้อม จักดำเนินการคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการกำหนดยุทธศาสตร์รวมทั้งการวางรูปแบบการบริหารจัดการที่มาจากท้องถิ่นซึ่งไม่สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 35) เรื่องเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ว่าการมีคณะกรรมการที่ปรึกษาในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ้อมไม่มีความพร้อมที่จะรับโอนอำนาจการจัดการศึกษาทำให้ไม่ได้จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านการศึกษา ดังที่ปรีชา ไชโย (2541, หน้า จ) ได้กล่าวว่า โรงเรียนประถมศึกษาและองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผนด้านการจัดการองค์กร

ด้านการนำองค์กรโดยการเข้าร่วมประชุมและประสานงานกันในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและองค์กรประชาชนให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประเวศ วะสี (อ้างใน มัทธนา เป็งจันทร์, 2544) กล่าวว่า การจัดการเป็นสิ่งที่ขาดหายไปจากภูมิปัญญาไทยไม่ว่าในครอบครัวในโรงเรียน วัด หรืองานต่าง ๆ ความสนใจจะมุ่งไปในเรื่องของเทคนิค เป็นส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจเรื่องการจัดการความล้มเหลวจึงมีอยู่ทั่วไป ดังนั้นการจัดการจึงน่าจะเป็น ยุทธศาสตร์ทางปัญญาที่สำคัญ อีกประการหนึ่งของสังคมไทย

5. สัดส่วนการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา

องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองจ้อมพร้อมที่จะจัดสรรรายได้เพื่อศึกษามากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ต่อปี สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เพราะว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลหนองจ้อมเป็นองค์กรขนาดใหญ่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนมากกว่า 20 ล้านบาท และได้ตั้งงบประมาณอุดหนุนซื้อครุภัณฑ์ให้โรงเรียนในพื้นที่เพื่อใช้ในการเรียนการสอน การสร้างห้องปฏิบัติการภาษาต่างประเทศ (Sound Lab) อุดหนุนวัสดุรายหัวนักเรียนคนละ 150 บาท ต่อคนต่อปี การสนับสนุนด้านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อุปกรณ์กีฬา และควรปรับใช้มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี สอดคล้องกับแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2544 : 16) กล่าวแนวนโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาว่าการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สินในประเทศจากภาครัฐ หน่วยงานองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาดำเนินการจัดการศึกษาและจัดสรรงบประมาณให้กับการศึกษา ในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายคือจัดระบบและวางแผนการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากเงินงบประมาณ ทรัพย์สินและทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนในประเทศจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กร สถาบัน รวมทั้งจากต่างประเทศ และภาษีเพื่อการศึกษาในอัตราส่วนที่เหมาะสมของ งบประมาณทั้งหมดในปีงบประมาณนั้น ๆ ส่งเสริมสนับสนุนแรงจูงใจให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาและมีมาตรการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม สนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและลงทุนให้สถานศึกษาตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติและภารกิจของสถานศึกษาโดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา

6. ความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสอบถามความคิดเห็นของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องนั้น ในส่วนขององค์กรบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม นั้นยังไม่ได้มีการสำรวจความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลอย่างเป็นระบบและเป็นทางการมีเพียงแต่การพูดคุยสอบถามอย่างไม่เป็นทางการจากการพูดคุยสอบถามนั้นพบว่า ในส่วนของฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท่านผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนต่าง ๆ มีความเห็นด้วยกับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเห็นว่าการจัดการโดยท้องถิ่นนั้นจะทำให้การพัฒนาทางการศึกษานั้นตอบสนองคนท้องถิ่นอย่างจริงจังและตรงตามความต้องการของคนท้องถิ่นซึ่งจะสามารถพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่นนั้น ได้อย่างเป็นระบบ และในส่วนของความคิดเห็นของประชาชนโดยทั่วไป ที่มีต่อนโยบายการถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นพบว่า ในส่วนของประชาชนโดยทั่วไปและคณะกรรมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นด้วย และคิดว่าการจัดการศึกษานั้นควรกำหนดทิศทางการจัดการโดยคนท้องถิ่น เพราะคาดว่าจะสามารถจัดการได้ตรงตามความต้องการของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์กับท้องถิ่นอย่างสูงสุด ในส่วนของครูอาจารย์นั้นยังไม่เห็นด้วยกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากยังขาดความมั่นใจในความสามารถบริหารงานด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจากผลการวิจัยนั้นไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตราที่ 42 ให้กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีหน้าที่ประสานงาน และส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2542 : 13) และคล้ายกับแนวคิดปฏิรูปการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ยึดหลักการกระจายอำนาจหลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเองหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ในรูปแบบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานที่มีชุมชนเป็นหลัก (Community Control SBM)

จุดประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบล หนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

รูปแบบแนวทางความคิดเห็นขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผลนั้นควร ให้แนวนโยบายการศึกษาแก่องค์กรบริหารส่วนตำบล เพื่อรับทราบและเข้าใจแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน เช่น ท่านผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน

ซึ่งเป็นการติดต่อทางปัญญาให้แก่ประชาชนให้เห็นความสำคัญของการศึกษาเสริมบทบาทอำนาจหน้าที่เตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินการจัดการศึกษา ให้น่วยงานกลางเป็นศูนย์กลางของการจัดคุณภาพการศึกษา จัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและโรงเรียน ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียน การสอน ส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านอย่างแท้จริง และนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์มีคุณภาพอุทิศเวลาให้กับราชการมากขึ้น มีการจัดหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นให้เด็กเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2544 :3) ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาว่าเพื่อให้เด็กปฐมวัย ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์ การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการ บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันเพื่อพัฒนาการ ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และตรงตามความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม ซึ่งเน้นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย และให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่น ดำเนินการตามความต้องการและ คำนึงถึงการมีส่วนร่วมการสนับสนุนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น ในการจัด การศึกษาทุกระดับตามศักยภาพและความสามารถของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้เด็กเยาวชน และ ประชาชนในท้องถิ่นได้ออกกำลังกายและฝึกฝนกีฬา ร่วมกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนา เยาวชน เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม โดยมีความ ตระหนักในคุณค่าของการกีฬา นันทนาการ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เด็ก เยาวชน ไปในแนวทาง ที่ถูกต้องใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการสร้างและ พัฒนาอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิตโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาดโอกาส ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการทุพพลภาพ ซึ่ง เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพ ให้มีงานทำไม่เป็นภาระแก่สังคม เพื่อบำรุงการ ศาสนาและอนุรักษ์ บำรุงรักษาสีลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความ ภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 10-13) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีหน้าที่และความรับผิดชอบจัดการศึกษาถึง

3 ระดับ ได้แก่ ระดับอนุบาล ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (โรงเรียนมัธยมขยายโอกาส) มีแนวโน้มในการจัดการศึกษา โดยสรุป คือจัดการศึกษาระดับอนุบาล (3-5 ขวบ) ให้มีพัฒนาการทุกด้านเต็มศักยภาพ จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาแก่เด็กทุกคนและ ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษา เร่งรัดคุณภาพการศึกษาทุกระดับให้มีมาตรฐาน จัดให้มีกรรมการโรงเรียนพร้อมทั้งให้หน่วยงานหรือองค์กรท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนช่วยเหลือ กิจกรรมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารและการนิเทศการศึกษาโดยเน้นการกระจายอำนาจให้องค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมทั้งการจัดสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรด้วย พัฒนาปรับปรุงงานบริหารและการจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐานและทันสมัย รวมถึงการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย สำหรับ ชัยวิทย์ มัลย์ (2543 : 16) กล่าวว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือการศึกษาที่จำเป็นที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ ผู้เรียนมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งมั่นคงเพียงพอต่อการดำรงชีวิตที่ดีในวันข้างหน้า การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดีมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ความสามารถในการประกอบกรงานอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และความสามารถพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าตลอดจนมีส่วนร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาชุมชนสังคมและประเทศชาติ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ชีวิตกับสิ่งแวดล้อมนั้นแยกกันไม่ได้ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม การศึกษาเป็นการสร้างอุปนิสัยและคุณธรรมทางสังคม ซึ่งน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนในการรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขององค์กรต่อไปในอนาคต ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการจัดการศึกษา จะทำให้แนวโน้มของความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปในทิศทางที่ดี

2. ในด้านศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ถึงแม้ว่าในภาพรวมจะมีความคาดหวังในระดับเห็นด้วยทุกประเด็น แต่ระดับความไม่แน่ใจ ในศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลก็เหมือนกัน อาจเป็นไปได้ว่าในสภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรด้านการศึกษา ซึ่งยังไม่มีในด้านงบประมาณปัจจุบันยังมีไม่เพียงพอต่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ อยู่แล้ว

ทั้งนี้หากรัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น นโยบายการถ่ายโอนการจัดการศึกษาภาคบังคับให้ท้องถิ่นดำเนินการ เหมือนเช่นที่ให้เทศบาล ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน โดยถ่ายโอนทั้งบุคลากร และงบประมาณแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบล น่าจะมีศักยภาพในการจัดการที่ดีได้ แต่ทั้งนี้รัฐบาลกลางต้องกำกับ ดูแลในด้านนโยบายให้มี มาตรฐาน

3. ในด้านการวางแผนบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ถึงแม้ว่าองค์การบริหาร ส่วนตำบลจะมองเห็นถึงความสำคัญของการวางแผน แต่ต้องมีการปรับปรุงประสิทธิภาพของ บุคลากรในปัจจุบัน ในอนาคตหากรัฐบาลมีนโยบายกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นมากขึ้น ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการภายในท้องถิ่นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านสาธารณสุข การศึกษา กิจกรรมสาธารณสุขต่าง ๆ ผู้วิจัยเห็นว่าจะต้องมีการยกระดับของผู้เข้าสู่องค์การบริหาร ส่วนตำบล เช่น ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยต้องจบปริญญาตรีขึ้นไป เหตุผลคือ การบริหารต่อไปในอนาคต จะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนมากขึ้น จำเป็นต้องได้คนดีมีความรู้ความสามารถเข้าสู่กระบวนการจัดการในองค์การบริหารส่วนตำบล หากเป็นเช่นนี้แล้วการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน่าจะมีทิศทาง และแนวโน้มที่ดี สิ่งสำคัญต้องมีการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การตรวจสอบ การวางแผน การติดตามผลการให้ท้องถิ่นจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงความพร้อมของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ การกำหนดนโยบายตามกระแสของ การกระจายอำนาจโดย เร่งด่วนจะเป็นผลเสียในอนาคต จะเห็นได้จากการเร่งกระจายอำนาจ โดยไม่มีการให้การศึกษาแก่ ประชาชน สภาพปัจจุบันจึงมีปัญหาและอุปสรรค ต่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างมาก บางแห่ง รายได้ไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน กระแสของการทุจริตคอร์รัปชันปกคลุมองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยภาพรวมทำให้เห็นเหตุผลในการครอบงำจากรัฐบาล ในบทบาทหน้าที่ของการกำกับ ดูแลจากราชการบริหารส่วนภูมิภาค

ดังนั้นการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการวางแผนการถ่ายโอนเป็นขั้นตอน เช่น ระยะแรกอาจจะให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การบริหารภายในโรงเรียน การสนับสนุน งบประมาณจากรัฐบาลกลางผ่านองค์การบริหารส่วนตำบล หรืออาจให้องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความพร้อมจัดการศึกษาในระดับอนุบาลก่อนเป็นต้น แต่ทั้งนี้รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายและ การปฏิบัติให้ชัดเจน มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

จากการศึกษาวิจัยนั้นพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม เห็นด้วยกับการถ่ายโอน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนข้อเสนอแนะให้หน่วยงานทางการศึกษา

ในพื้นที่ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล จัดอบรมสัมมนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. กระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงศึกษาธิการ ควรร่วมมือดำเนินโครงการอบรมสัมมนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. หน่วยงานทางการศึกษาต้องมีความจริงใจที่จะปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ควรมีการนำร่องโดยคัดเลือกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความพร้อมจัดการศึกษาแล้วพัฒนาขยายผลต่อไป
4. ส่วนบุคลากรนั้นให้สอบถามความสมัครใจ ในการโอนมาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล หากไม่ประสงค์สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลก็ให้ส่งคืนต้นสังกัดแล้วประกาศรับโอนจากบุคลากรทั่วประเทศ
5. ควรสนับสนุนปราชญ์ชาวบ้านในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนในท้องถิ่น
6. หน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องควรมีความจริงใจถ่ายโอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และยอมรับศักยภาพของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาองค์ประกอบ หรือปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชน หรือชุมชนว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างไร